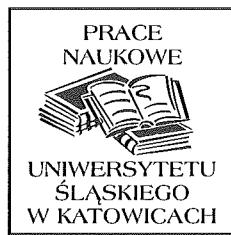

Wybór poezji

NR 2309

Maurycy Gosławski

Wybór poezji

opracował
Jacek Lyszczyna

Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego • Katowice 2005

Redaktor serii: Edytorstwo Naukowe
Jan Jakóbczyk

Recenzent
Zbigniew Sudolski

Maurycy Gosławski

Poèmes choisis

Résumé

Le recueil de poèmes de Maurycy Gosławski est la première publication d'oeuvres de cet auteur depuis 140 ans, la dernière édition parue en 1864 dans l'impression de Brockhaus à Lipsk, dans la série «La Bibliothèque des Écrivains Polonais». Gosławski, né en 1802 à Frampol (Podole), appartenait à la première génération des poètes romantiques polonais. Il a été élève du fameux Liceum Krzemienieckie, et en 1827 il s'est installé à Varsovie où il participait activement à la vie littéraire de la capitale; c'est à Varsovie qu'il a publié en 1828 son poème *Podole*. Il combattait dans l'insurrection de novembre et, après sa défaite, s'est abrité en Galicie, où en 1833 a paru, comme une édition clandestine d'Ossolineum de Lwów, un recueil double de ses poésies d'insurrection, intitulé *Poezja ulana polskiego poświęcona Polkom* [*La Poésie d'un ulhan polonais consacrée aux Polonaises*]. Arrêté comme un immigrant illégal, il est mort en 1834 dans la prison à Stanisławów et y a été également enterré.

L'œuvre littéraire de Gosławski mérite notre attention non uniquement comme un document de son époque, comme une proposition originale de la poétique romantique au moment de la naissance d'un nouveau courant ou comme un témoignage des événements historiques des années 1830–1831; nombreux de ses poèmes gardent jusqu'aujourd'hui ses valeurs artistiques.

L'édition présentée contient des œuvres les plus importantes de Gosławski – le poème *Podole* y est repris entièrement, le recueil *Poezja ulana polskiego poświęcona Polkom* presque en entier et les fragments les plus frappants de trois autres poèmes.

Маурицій Гославський

Вибрані поезії

Резюме

Вибрані поезії Мауриція Гославського є першим по 140 роках виданням творів цього автора; попередньо вони побачили світ у Лейпцигу в 1864 році у виданні Брокгауза в серії „Бібліотека польських письменників”. Гославський народився 1802 року в містечку Фрампіль (Поділля), належав до першого покоління польських поетів-романтиків. Учився в знаменитому Кременецькому ліцеї, а в 1827 році з’явився у Варшаві, де приймав активну участь у літературному житті столиці; там він також у 1828 році опублікував свою поему *Поділля*. Був учасником листопадового повстання, а по його поразці скривався у Галичині, де в 1833 році опубліковано як таємне видання львівського Ossolineum (Оссолінеум) двотомне зібрання його повстанських віршів під заголовком *Поезія польського улана, присвячена полякам*. Арештований як нелегальний емігрант, поет помер 1834 року у в’язниці в Станіславі, де й був похований.

Творчість Гославського заслуговує на увагу не лише як документ його часів, оригінальна пропозиція романтичної поетики в період формування нової течії чи свідоцтво історичних подій 1830–1831 років; багато творів поета до сьогодні зберігає свою художню вартість.

Пропоноване видання включає найважливіші твори Гославського – повний текст поеми *Поділля*, майже цілу збірку *Поезії польського улана...* і найцікавіші фрагменти трьох інших поем.

Spis treści

Maurycy Gosławski (*Jacek Lyszczyna*) 7

List do P... 19

Podole. Poema opisowe w czterech częściach

Część pierwsza. Piękności Podola 27

Część druga. Wesele gminne podolskie 33

Część trzecia. Klęski Podola 53

Część czwarta. Pożegnanie 70

Niekotrone objaśnienia opisu Podola [nota autora] 77

Poezja ułana polskiego poświęcona Polkom

Przemowa 85

Noty [nota autora] 86

Do Polek 89

Podolanka (śpiewka godowa ułanów podolskich w Zamościu) 90

Mogiły Pragi 91

Do Adama Mickiewicza bawiącego w Rzymie podczas wojny narodowej 95

Majdanek 99

Mazur na cześć generała rosyjskiego Suchozaneta, z powodu połamania mu nóg w bitwie pod Grochowem dnia 25 lutego 1831 r. 101

Mazur podolski 103

Mazur na cześć dyktatora, który położył pierwsze zasady upadku narodowej sprawy 105

- Pożegnanie Samhorodka 107
W pamiętniku nieznajomej 109
List do generała brygady Krysińskiego, poświęcając mu zamościankę *Zwątpienie* 110
Zwątpienie 111
Ognivo 114
Rozstanie 116
W pamiętniku *** 118
Do majora Wereszczyńskiego Aleksandra, dowódcy Podolaków 119
Podolanki. W więzieniu ułanów podolskich w Żytomierzu 124
Do Orła Białego na Podolu 128
Do Karola Lipińskiego 131
W pamiętniku Adolfa R., adiutanta generała Dwernickiego 133
Wędrówka 135
Chorągiewka 137
On i ja 141
W pamiętniku H.C. 145
Oddalenie 147
Odzyskanie 148
Polski tułacz 150

Wiersze różne

- Wieszcz Ukrainy 155
*** „Bądź pozdrawiona, Panienko Maryja [...]” 160

Tęsknota (fragmenty)

- Działanie I 165
*** „Czyj to konik, jak śnieg biały [...]” 172

Odstępca albo renegat. Fantazja (fragmenty)

- Pożegnanie 179
Dumka na wygnaniu („Gdyby orłem być [...]”) 191

Banko. Fantazja

- Obóz ułański pod Warszawą. Duma 195
Polska w banku 197

Résumé 205
Rezюме 206

Fotografie na okładce
Twierdza w Kamieńcu Podolskim
oraz grób Maurycego Gosławskiego,
znajdujący się na cmentarzu w Stanisławowie
Autor zdjęć Jacek Lyszczyna

Projekt okładki
Zenon Dyrszka

Redaktor
Magdalena Kozioł

Redaktor techniczny
Małgorzata Pleśniar

Korektor
Lidia Szumigala

Copyright © 2005 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336
ISBN 83-226-1417-9

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I. Nakład 250+50 egz. Ark. druk. 13,25. Ark. wyd. 10,0.
Przekazano do lamania w grudniu 2004 r. Podpisano do druku
w maju 2005 r. Papier offset, kl. III, 80 g   Cena 15 zł

Lamanie: Pracownia Składu Komputerowego
Wydawnictwa Uniwersytetu Śląskiego
Druk i oprawa: Zakład Poligraficzny, Marian Wioska
ul. 75, Pułku Piechoty 1, 41-500 Chorzów